

Sygn. akt III KK 137/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Sobczak (przewodniczący)

SSN Tomasz Grzegorzczak

SSN Włodzimierz Wróbel (sprawozdawca)

Protokolant : Anna Korzeniecka-Plewka

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Barbary Nowińskiej,
w sprawie S. P.

skazanego z art. 216 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 5 grudnia 2012 r.,

kasacji, wniesionej na niekorzyść skazanego w zakresie skazań za czyn z art.
216§1 k.k.

przez Prokuratora Generalnego

od wyroku Sądu Okręgowego w Z.

z dnia 19 grudnia 2011 r.

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Z.

z dnia 8 sierpnia 2011 r.,

**uchyla pkt I zaskarżonego wyroku i sprawę w tym zakresie
przekazuje Sądowi Okręgowemu w Z. do ponownego
rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 8 sierpnia 2011 r. S. P. został skazany

za:

- 1) czyn z art. 226 § 1 k.k., polegający na znieważeniu funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Z. przez używanie wobec nich słów wulgarnych, powszechnie uznanych za obelżywe, podczas i w związku z pełnieniem przez nich obowiązków służbowych, popełniony w dniu 9 września 2008 r. w Z.,
- 2) czyn z art. 224 § 2 k.k. w zb. z art. 222 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., polegający na zmuszaniu funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Z. do odstąpienia od wykonywania czynności zatrzymania przez ich szarpanie oraz kopanie, a także oplucie funkcjonariuszy w związku z pełnieniem przez nich obowiązków służbowych, popełniony w dniu 9 września 2008 r. w Z.,
- 3) czyn z art. 226 § 1 k.k. polegający na znieważeniu funkcjonariusza Komendy Miejskiej Policji w Z. przez używanie wobec niego słów wulgarnych, powszechnie uznanych za obelżywe podczas i w związku z pełnieniem przez niego obowiązków służbowych, popełniony w dniu 9 września 2008 r. w Z. w budynku Komendy Miejskiej Policji podczas czynności dokumentacyjnych związanych z zatrzymaniem,
- 4) czyn z art. 222 § 1 k.k. polegający na naruszeniu nietykalności cielesnej funkcjonariusza Komendy Miejskiej Policji w Z. przez jego oplucie podczas i w związku z pełnieniem przez niego obowiązków służbowych popełniony w dniu 9 września 2008 r. w Z. w budynku Komendy Miejskiej Policji podczas czynności dokumentacyjnych związanych z zatrzymaniem,
- 5) czyn z art. 222 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. polegający na naruszeniu nietykalności cielesnej i spowodowania obrażenia ciała w postaci urazu głowy trwającego poniżej 7 dni funkcjonariusza Komendy Miejskiej Policji w Z. przez jego uderzenie, popełniony podczas doprowadzania do pomieszczenia dla osób zatrzymanych w dniu 9 września 2008 r. w Z.

Za powyższe czyny wymierzono odpowiednio kary:

- 1) za czyny opisane w pkt 1 i 3 uznając je za ciąg przestępstw – karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,
- 2) za czyn opisany w pkt 2 – karę 10 miesięcy pozbawienia wolności,

- 3) za czyn opisany w pkt 4 – karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,
- 4) za czyn opisany w pkt 5 – karę 8 miesięcy pozbawienia wolności.

Kary te połączone zostały węzłem kary łącznej w wysokości jednego roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie zawieszono na okres próby wynoszący 3 lata oraz na podstawie art. 71 § 1 k.k. wymierzono grzywnę w wysokości 120 stawek dziennych, ustalając wysokość każdej na 10 złotych.

Apelację od tego wyroku wniósł obrońca oskarżonego.

Wyrokiem z dnia 19 grudnia 2011 r.) Sąd Okręgowy w Z. na podstawie art. 440 k.p.k. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że czyny opisane w pkt 1 i 3 zakwalifikował z art. 216 § 1 k.k. i wymierzył za nie karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych, ustalając wysokość każdej na 10 złotych, którą następnie połączył węzłem kary łącznej z grzywną orzeczoną na podstawie art. 71 § 1 k.k. obok kary łącznej pozbawienia wolności obejmującej czyny z pkt 2, 4 i 5.

Stanowisko swoje uzasadnił m.in. treścią wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 października 2006 r. (sygn. akt P 3/06), uznającego za niezgodny z Konstytucją RP przepis art. 226 § 1 k.k. w zakresie, w jakim penalizuje znieważenie funkcjonariusza publicznego niepublicznie albo publicznie, lecz nie w związku i podczas pełnienia przez niego czynności służbowych.

Od tego wyroku kasację na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. wniósł Prokurator Generalny zarzucając mu rażące i mające wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa materialnego, w szczególności art. 226 § 1 k.k., przez przyjęcie, że znamieniem konstytutywnym tego typu jest publiczny charakter działania sprawcy, co doprowadziło do uznania, że S. P. nie zrealizował znamion tego typu, a dopuścił się jedynie występku kwalifikowanego w oparciu o art. 216 § 1 k.k. Prokurator Generalny wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w Z. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna w stopniu oczywistym, co uzasadnia jej rozpoznanie na posiedzeniu w trybie przewidzianym art. 535 § 5 k.p.k.

Czyny sprawcy, stanowiące przedmiot oceny Sądu odwoławczego, zostały popełnione w dniu 9 września 2008 r. Dla ich prawnokarnej, bezpośrednie znaczenie ma więc stan prawny ukształtowany ustawą z dnia 9 maja 2008 r.

nowelizującą treść art. 226 § 1 k.k. (Dz. U. Nr 122, poz. 782), która weszła w życie w dniu 25 lipca 2008 r. Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi do treści art. 226 § 1 k.k., karze podlega ten, kto znieważa funkcjonariusza publicznego lub osobę do pomocy mu przybraną, podczas i w związku z pełnieniem obowiązków służbowych. Przepis ten bezpośrednio nie wysławia dodatkowego znamienia w postaci „publicznego” charakteru owego znieważenia. Wynika stąd, że typ czynu zabronionego z art. 226 § 1 k.k. w brzmieniu nadanym wskazaną powyżej nowelizacją Kodeksu karnego, nie zawiera znamienia publicznego charakteru działania sprawcy, jako konstytutywnego elementu stanu faktycznego. Stanowisko Sądu Najwyższego w przedmiotowej materii jest już ugruntowane i w judykaturze nie budzi wątpliwości (por. m.in. uchwałę składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2012r., I KZP 8/12, OSNKW 2012 z. 7 poz. 71, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2011 r., II KK 84/11, OSNKW 2011 r., z. 12, poz. 109, z dnia 8 listopada 2011 r., II KK 93/11, R-OSNKW 2011, poz. 2023, oraz z dnia 10 stycznia 2012 r., II KK 215/11, LEX nr 1108461).

Powołanie się przez Sąd Okręgowy w Z. na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 października 2006 r. (sygn. akt P 3/06) nie może mieć charakteru rozstrzygającego, gdyż oceniane zachowanie S. P. nastąpiło już po wejściu w życie nowelizacji Kodeksu karnego, która nadała art. 226 § 1 k.k. (uwzględniając rozstrzygnięcie Trybunału Konstytucyjnego w tej materii) nowe brzmienie. Przepis ten, jako nowy akt normatywny, po nowelizacji nie był przedmiotem badania konstytucyjności przez Trybunał Konstytucyjny. Powoływanie się na wykładnię prokonstytucyjną art. 226 § 1 k.k. w brzmieniu po nowelizacji (a na to wskazuje odwołanie się przez Sąd II instancji w uzasadnieniu wyroku w sprawie II Ka 619/11 na przywołane orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2010 r. II KK 176/09, OSNKW 2010 z. 7 poz. 61) zwłaszcza w obszarze prawa karnego, nie może prowadzić do takiej modyfikacji treści normatywnej danej regulacji prawnej, która wykraczałaby poza możliwe, choćby najszerszej zakreślone, rezultaty wykładni osiągnięte w płaszczyźnie językowej. W przeciwnym razie wykładnia prokonstytucyjna zastępowałaby w istocie kontrolę konstytucyjności ustaw, która to funkcja zastrzeżona jest na gruncie obowiązującej Konstytucji dla Trybunału Konstytucyjnego.

Podkreślić wypada, że jeżeli Sąd Okręgowy powziął wątpliwości, co do ewentualnej zgodności z Konstytucją RP nowego brzmienia art. 226 § 1 k.k.

powinien był skorzystać z możliwości wystąpienia do Trybunału Konstytucyjnego ze stosownym pytaniem prawnym, przy czym przyczyną wykorzystania tego mechanizmu nie może być sama domniemana sprzeczność pomiędzy sentencją wyroku Trybunału Konstytucyjnego, a treścią nowej normy prawnej, ale faktyczne wątpliwości, co zgodności tej normy z treścią Konstytucji RP.

Wobec powyższego uznać należy, że Sąd Okręgowy w wyroku z dnia 19 grudnia 2011 r. dopuścił się rażącego naruszenia prawa materialnego mającego niewątpliwy wpływ na treść wyroku przez uznanie, że dla realizacji znamion typu z art. 226 § 1 k.k. konieczne jest działanie publiczne.

Rozpoznając ponownie sprawę, Sąd ten będzie zobligowany wziąć pod uwagę aktualne brzmienie art. 226 § 1 k.k. nadane ustawą z dnia 9 maja 2008 r. (Dz. U. Nr 122, poz. 782), która weszła w życie w dniu 25 lipca 2008 r.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w sentencji.